

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/64

KARAR NO : 1987/67

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına neder olan olaylara ilişkin bulunmayan ve 1402 sayılı kanunun ek-4.maddesi kapsamına girmeyen suça ilişkin davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK. 403 /1,2,5

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Yıldırım Deniz, Mehmet Deniz, Hasan Göbelle

O L A Y : Edirne C.Savcılığı'nın 4.11.1980 günlü, 1980/1629

sayılı iddianamesi ile; sanıklar Hüseyin Bulut, Mehmet Yıldırım Deniz, Mehmet Deniz ve Hasan Göbeller'in 24.6.1976 tarihinde Türkiye'den temin ettikleri uyuşturucu maddeyi, birlikte yurt dışına çıkardıkları, Yugoslavya'da yakalanarak yargılanıp mahkûm oldukları ve böylece teşekkül oluşturarak yurt dışına uyuşturucu ihraç etmek suçunu işledikleri, ileri sürülerek TCK'nun 403/1-2-3 maddesi uyarınca tecziyeleri istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Edirne 2.Ağır Ceza Mahkemesi, 20.3.1985 gününde, esas 1980/394, karar 1985/51 sayı ile; Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının görüşü doğrultusunda görevsizlik kararı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askeri Mahkemesi, 19-2-1986 gününde, esas 1985/59, karar 1986/7 sayı ile; sanıklardan Hüseyin Bulut'un mahkûmiyetine ve sanıklar Mehmet Yıldırım Deniz, Mehmet Deniz ve Hasan Göbeller'in yakalanamamaları nedeniyle, haklarındaki evrakın tefrik edilmesine ve bu sanıklar hakkındaki duruşmanın muvakkaten tatiline karar vermiştir.

Hakkında sıkıyönetim Ankara 4.Nolu Askeri Mahkemesi'nin mahkûmiyet hükmü verdiği Hüseyin Bulut'un, kararı temyiz etmesi üzerine, Askeri Yargıtay, 1.Dairesi, 25-6-1986 gün, 1986/122-133 sayı ile; hükmün görev yönünden bozulmasına karar vermiş ve Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askeri Mahkemesi; 31-7-1986 gün, 1986/12-22 sayı ile; uyulan bozma ilâmı gereğince sanık Hüseyin Bulut hakkında görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, sanıklardan Hüseyin Bulut hakkında oluşan olumsuz görev uyumsuzluğu üzerine dosya Uyuşmazlık Mahkemesine gelmiş ve Uyuşmazlık Mah-

an

kemesi Ceza Bölümü 1-22-1986 gününde, 1986/122-136 sayı ile; "sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmayan ve 1402 sayılı kanuna 2354 sayılı kanun ile eklenen ek-4.madde kapsamına girmeyen suça ilişkin davanın Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine ve bu nedenle Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 20-3-1985 günlü, esas 1980/394, karar 1985/51 sayılı görevsizlik kararının, sanık Hüseyin Bulut'a ilişkin kısmının kaldırılmasına" karar vermiştir.

Aynı kamu davasında, haklarında Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Asker Mahkemesi'nce muvakkat tatil kararı verilen sanıklar Mehmet Yıldırım Deniz, Mehmet Deniz ve Hasan Göbeller'e ait tefrik edilen dosya, Ankara'da sıkıyönetimin 19-7-1985 tarihinde kaldırılmış olması sebebiyle, sıkıyönetimin devam ettiği Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi Kıdemli Hakimliği'ne gönderilmiş ve Diyarbakır 1 Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi 10-2-1987 gününde, esas 1986/270, karar 1987/34 sayı ile; aynı davanın sanıklardan Hüseyin Bulut hakkında, adli yargı yerinde davanın görülmesi hususunda Uyuşmazlık Mahkemesi kararı bulunduğu cihetle, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğini belirterek görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi ile Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin sanıklar Mehmet Yıldırım Deniz, Mehmet Deniz ve Hasan Göbeller haklarında verdikleri kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı kanunun 14. maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya C. Başsavcılığı'nın 8-6-1987 gün, T.M. 427 sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Aye: Mebrure Gözdemir, A. Mazhar Akman, Uğur Tönük, Necati Karakış ve Muammer Aksütün katılmaları ile yaptığı 22-6-1987 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavıoğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ekrem Gülseçkin'in Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Uyuşmazlık Mahkememizin, aynı davanın sanıklarından Hüseyin Bulut hakkında oluşan olumsuz görev uyuşmazlığı nedeniyle, 1-12-1986 gününde verdiği 1986/122-136 sayılı kararında da belirtildiği üzere, sanıklara atılı suç, tüm yurttta 12-9-1980 günü ilân edilen sıkıyönetimden üç aydan daha önce 24-6-1976 tarihinde işlenmiştir.

Suçun, sıkıyönetim ilânından önce işlenmesi nedeniyle öncelikle 1402 sayılı kanunun 13. maddesinin ve daha sonra da aynı kanunun 2354 sayılı kanun ile eklenen ek-4. maddesinin gözönünde tutulması gerekir.

Zikredilen 13. maddenin uygulanmasının önkoşulu suçun sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmasıdır. Oysaki dosya içeriğini göre atılı suçun, siyasal-ideolojik amaçlı olduğunu gösteren herhangi bir belge ve bulgu mevcut olmadığından sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu kabul edilemez. Bu nedenle de olayda 13. maddenin uygulanması mümkün değildir.

Suçun, 1402 sayılı kanunun ek-4. maddesi kapsamında olduğunda kabul edilemez. Şöyleki; Uyuşmazlık Mahkememizin çeşitli kararlarında da belirtildiği gibi 1402 sayılı kanunda 2354 sayılı kanun ile yapılan düzenlemenin amacı, boyutları itibarıyla devletin iç ve dış güvenliğini tehdit edecek dereceyi bulan kaçakçılık suçlarını işleyenler ile sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerine giren suçlara işleyenlerin eylemlerine herne şekilde olursa olsun yardım ettiği anlaşılan kaçakçılık suçları sanıklarının, bu davalara bakmak üzere kurulan mahkemede yargılanmalarını sağlamaktır. Bu itibarla, anılan maddenin konuluş amacı gerekçesi ve metni birlikte değerlendirildiğinde kaçakçılık suçunun nitelik ve boyutları açısından devletin iç ve dış güvenliğini tehdit edecek dereceyi bulması halinde bu suçlara istisnai olarak sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılacak aksi halde görev adli yargı yerlerine ait olacaktır. Ancak, görevi saptarken, kaçakçılığın ek-4. maddede yazılı boyuta ulaşmış olmadığı hususu, yalnızca maddi değerinin esas alınması ile değil, eylemin işlenmesinde güdülen amaç, kaçırılan eşyanın ve eylemin nitelik ve miktarı da gözönüne alınmak suretiyle devletin siyasi, mali, iktisadi, idari askeri güvenliği açısından doğurabileceği tehlike ve zararın boyutları olayın tüm yönleri birarada değerlendirile-

rek saptanmalıdır.

Dava konusu olayda, sanıklara atılı suçun, işleniş biçimi sanıkların sıfatı, eylemin niteliği, yaratılan tehlikenin ağırlığı gibi hususlar gözönüne alındığında devletin ek-4. maddede öngörülen güvenliklerinin ihlalinin sözkonusu olmadığı açıkça ortadadır.

Bu itibarla davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekir.

Öte yandan, olay yerinde açıklandığı üzere Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askeri Mahkemesince sanıklar hakkında duruşmanın muvakkaten tatilin karar verildiği anlaşılmaktadır.

Sanıklar hakkında kamu davasının açıldığı Edirne İli ile dava dosyasının intikal ettiği Ankara ilinde 19-7-1985 tarihinde sıkıyönetim kaldırılmış bulunduğuna göre görevli yargı yerinin tayin ve tesbit edilebilmesi için "sıkıyönetimin kaldırılması halinde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkisini" düzenleyen 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 23. maddesinin de gözönünde tutulması gerekir. Mezkûr maddenin 3. fıkrasında "kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar, durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir" denilmektedir. Bu itibarla da Diyarbakır 1 Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin görevsizlik kararı kanuna uygun bulunmaktadır.

Yukarıda yazılı nedenlerle davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 20-3-1985 günlü, esas 198 394-karar 1985/51 sayılı görevsizlik kararınının sanıklar Mehmet Yıldırım Deniz, Mehmet Deniz ve Hasan Göbeller'e ait kısmınının da kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

.../...

İki

S O N U Ç : Anlaşmazlığın niteliğine göre Adli Yargı yerind
gözülmesi gerektiğine, bu nedenle Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 20-3-198
günlü, esas 1980/394-karar 1985/51 sayılı görevsizlik kararının sanıklar
Mehmet Yıldırım Deniz, Mehmet Deniz ve Hasan Göbeller'e ilişkin kısımları-
nın kaldırılmasına, 22-6-1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar ve-
rildi.

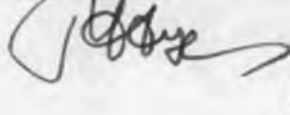
Başkan

Servet Tüzün



Üye

Y. İsmet Ayer



Üye

Mebrure Gözdemir



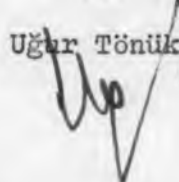
Üye

A. Mazhar Akman



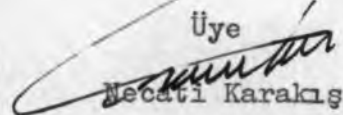
Üye

Uğur Tönük



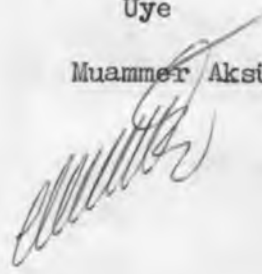
Üye

Necati Karakış



Üye

Muammer Aksti



Bu kararın Resmî gazete'de
yayını uygundur.

G/T.

